

Europeiska
unionens råd

Bryssel den 5 oktober 2023
(OR. en)

13867/23

ENER 531

FÖLJENOT

från:	Europeiska kommissionens generalsekreterare, undertecknat av Martine DEPRez, direktör
inkom den:	5 oktober 2023
till:	Thérèse BLANCHET, generalsekreterare för Europeiska unionens råd
Komm. dok. nr:	COM(2023) 572 final
Ärende:	RAPPORT FRÅN KOMMISSIONEN TILL RÅDET OCH EUROPAPARLAMENTET om tillämpningen av förordning (EU) 2017/1938

För delegationerna bifogas dokument – COM(2023) 572 final.

Bilaga: COM(2023) 572 final

EUROPEISKA
KOMMISSIONEN

Bryssel den 5.10.2023
COM(2023) 572 final

RAPPORT FRÅN KOMMISSIONEN TILL RÅDET OCH EUROPAPARLAMENTET

om tillämpningen av förordning (EU) 2017/1938

{SWD(2023) 323 final}

Rapport om förordning (EU) 2017/1938 om försörjningstrygghet för gas

1. Inledning

Förordning (EU) 2017/1938 om åtgärder för att säkerställa försörjningstryggheten för gas (*förordningen om försörjningstrygghet för gas*) syftar till att förhindra, och reagera på, potentiella avbrott i gasförsörjningen. I förordningen fastställs ramen för EU:s krisberedskap och förmåga att klara avbrott i gasförsörjningen.

Artikel 17 i förordningen om försörjningstrygghet för gas ålägger kommissionen att på grundval av bedömningar av medlemsstaternas förebyggande åtgärdsplaner och krisplaner dra slutsatser om möjliga sätt att förbättra försörjningstryggheten för gas på unionsnivå samt att senast den 1 september 2023 överlämna en **rapport** till Europaparlamentet och rådet om tillämpningen av denna förordning och vid behov med lagstiftningsförslag om ändringar av förordningen.

Under de sex år som gått sedan förordningen om försörjningstrygghet för gas antogs har gasförsörjningslandskapet genomgått djupgående förändringar, i synnerhet 2022 efter Rysslands invasion av Ukraina. Som svar på detta antog kommissionen planen **REPowerEU**¹, som syftar till att spara energi, påskynda omställningen till ren energi och diversifiera energikällorna så att EU så snabbt som möjligt kan göra sig oberoende av rysk gas.

Till följd av detta har **importen från Ryssland till stor del ersatts** av leveranser från andra leverantörer i form av ökad import genom rörledning från betrodda partner och, framför allt, en betydande ökning av importen av flytande naturgas (LNG) (50 miljarder kubikmeter, eller en 73-procentig ökning under 2022 på årsbasis). Före kriget kom cirka 50 procent av EU:s import via rörledning från Ryssland, medan den siffran nu är under 10 procent – en god illustration av det unika skifte som EU:s gassystem genomgått under det gångna året.

Som en del i planen REPowerEU antog EU också den **reviderade förordningen (EU) 2023/435** som gör det möjligt för medlemsstaterna att, på stränga villkor, finansiera investeringar i gasinfrastruktur som syftar till att diversifiera gasförsörjningen bort från Ryssland och snabbt uppnå försörjningstrygghet för gas.

Utöver REPowerEU antog EU en uppsättning förordningar, t.ex. **förordningen om gaslagring** (EU) 2022/1032, genom vilken målsättningen att gaslagren ska vara fyllda till 90 procent fastställdes, **förordningen om åtgärder för att tillfälligt minska efterfrågan** (EU) 2022/1369 (och förordning (EU) 2023/706 där tidsperioden för åtgärderna förlängdes) genom vilka målet att minska efterfrågan på gas med 15 % fastställdes, och den tillfälliga **solidaritetsförordningen** (EU) 2022/2576, som bland annat gav en rättslig grund för gemensamma gasinköp samt stärkte solidaritetsreglerna i händelse av kris. Dessa förordningar antogs för att trygga gasförsörjningen och komplettera den befintliga förordningen om försörjningstrygghet för gas.

¹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/?uri=COM%3A2022%3A230%3AFIN&qid=1653033742483>.

EU:s **utfasning av rysk gas** kräver ett starkt fokus på fortsatt **diversifiering av försörjningen**. Det innebär att **LNG kommer att bli viktigare** och EU:s beroende av den globala LNG-marknaden större under de närmaste åren.

På längre sikt förväntas dessutom efterfrågan på gas minska i olika takt i olika sektorer och medlemsstater, vilket kan leda till en **förändrad efterfrågeprofil** i EU. Framtidens struktur för försörjningstrygghet måste utformas med beaktande av de pågående insatserna för **utfasning av fossila bränslen** med fortsatt elektrifiering och en allt viktigare roll för **biometan** och **vätgas**. Detta kräver en integrerad strategi för hur befintlig infrastruktur i framtiden ska avvecklas eller anpassas för nya ändamål för att säkerställa en ordnad omställning med försörjningstrygghet för naturgas, biometan och vätgas.

EU kommer därför att behöva fortsätta anpassa sin struktur för försörjningstrygghet till de kommande årens och årtiondenas förändringar.

Antagandet av denna rapport syftar till att uppfylla de rättsliga kraven i artikel 17 i förordningen om försörjningstrygghet för gas. Tidpunkten har anpassats något för att antagandet ska ligga bättre i fas med **det pågående arbetet på närliggande områden**², i synnerhet det faktum att solidaritetsförordningen, enligt artikel 30 i samma förordning, ska ses över av Europeiska kommissionen senast den 1 oktober 2023.

Dessutom diskuterar medlagstiftarna för närvarande flera bestämmelser som har att göra med försörjningstrygghet inom ramen för **paketet om marknaderna för vätgas och koldioxidfri gas**³.

2. Kommissionens bedömning av medlemsstaternas förebyggande åtgärdsplaner och krisplaner

Enligt artikel 17 i förordningen om försörjningstrygghet för gas ska kommissionen lägga fram en rapport på grundval av sina bedömningar av de uppdaterade förebyggande åtgärdsplanerna och krisplanerna.

Under 2019 lämnade medlemsstaterna in sina förebyggande åtgärdsplaner och krisplaner till kommissionen, varefter kommissionen bedömde planerna och utfärdade en rad yttranden⁴ med särskilda rekommendationer och punkter där planerna bör förbättras. Samma process bör äga rum under 2023, eftersom planerna enligt artikel 9.11 och 10.2 i förordningen om försörjningstrygghet

² Kapitel IV i solidaritetsförordningen handlar om tillfälliga åtgärder i händelse av en gaskris, och kompletterar förordningen om försörjningstrygghet för gas.

³https://energy.ec.europa.eu/topics/markets-and-consumers/market-legislation/hydrogen-and-decarbonised-gas-market-package_sv. Se avsnitt 3.7 för mer information.

⁴ https://energy.ec.europa.eu/topics/energy-security/commissions-opinions-preventive-action-plans-and-emergency-plans_sv.

för gas ska uppdateras vart fjärde år, och medlemsstaterna därför skulle inkomma med uppdaterade planer senast i mars 2023. I skrivande stund har kommissionen dock mottagit båda planerna endast från sju medlemsstater, varav de flesta mottogs i juni–juli 2023⁵. Följaktligen kommer kommissionens bedömning att grunda sig på de planer som lämnades in 2019, samt på de lärdomar som dragits av de senaste årens utveckling. Eftersom uppdaterade planer till stor del saknades skickade kommissionen ut ett frågeformulär för att samråda med medlemmarna i gruppen för samordning av gasförsörjningen om bestämmelserna i förordningen om försörjningstrygghet för gas.

En mer detaljerad förklaring av sammanhanget och innehållet i bestämmelserna samt mer information om kommissionens översyn av bestämmelserna i förordningen om försörjningstrygghet för gas finns i arbetsdokumentet från kommissionens avdelningar SWD(2023) 323.

3. Översyn av förordningen om försörjningstrygghet för gas, möjliga sätt att förbättra försörjningstryggheten för gas samt lärdomar som dragits av gaskrisen

3.1. Gruppen för samordning av gasförsörjningen

Gruppen för samordning av gasförsörjningen har sin rättsliga grund i artikel 4 i förordningen om försörjningstrygghet för gas, där det föreskrivs att gruppen ska ledas av kommissionen och bestå av företrädare för medlemsstaterna, Acer, Entso-G och organ som företräder industrier och konsumenter. Kommissionen kan i samråd med medlemsstaterna besluta om gruppens för samordning av gasförsörjningen sammansättning för att säkerställa att den är helt representativ.

År 2022 sammankallades gruppen 24 gånger, vilket är rekord. I synnerhet diskuterade gruppen den senaste utvecklingen när det gäller försörjningstryggheten för gas mot bakgrund av Rysslands invasion av Ukraina och de efterföljande avbrotten i gasförsörjningen. Dessutom underlättades utbyten av bästa praxis när det gäller nationella förebyggande åtgärder och krisåtgärder samt om framtida åtgärder för stärkt beredskap på EU-nivå. Dessa utbyten spelade en viktig roll för kommissionens utarbetande av nya lagstiftningsförslag.

Företrädare för gruppen för samordning av gasförsörjningen uppgav i sina svar på ett frågeformulär som skickades ut av kommissionen i maj 2023 att de var positiva till hur gruppen fungerade. Framst lovordades dess **anpassningsbara och flexibla format**.

Kommissionen gick också ut med ad hoc-**inbjudningar till tredjeländer** där de bjöds in till ett möte för åsiktsutbyten om försörjningstryggheten för gas. Flera medlemsstater ställde sig positiva till att oftare bjuda in leverantörs- eller transitländer.

⁵ Meddelanden om EU Pilot-ärenden skickades tidigt i juni 2023 till de medlemsstater för vilka det saknades förebyggande åtgärdsplaner, krisplaner och riskbedömningar. Mer information finns i avsnitten 3.4.1 och 3.5 i det åtföljande arbetsdokumentet från kommissionens avdelningar.

3.2. Infrastrukturnormerna

Artikel 5 i förordningen om försörjningstrygghet för gas föreskriver att medlemsstaterna ska säkerställa att det vid ett avbrott i den största enskilda gasinfrastrukturen ändå går att tillgodose den totala efterfrågan på gas under en dag med exceptionellt hög efterfrågan på gas. Detta inbegriper en skyldighet att se till att det finns ständig fysisk kapacitet för transport av gas i båda riktningarna i alla sammanlänkningslinjer med andra medlemsstater, såvida inte undantag beviljats.

De som svarade på det frågeformulär som skickades ut till gruppen för samordning av gasförsörjningen uppgav att infrastrukturnormerna utgör ett gott incitament att säkerställa tillräcklig infrastrukturkapacitet, i synnerhet när det gäller att **underlätta de omvända flöden i väst-östlig riktning** som observerats under 2022 efter Rysslands invasion av Ukraina. Andra betonade behovet av att komplettera denna infrastrukturbaserade strategi med ett större fokus på utbudssidan, t.ex. genom att införa kompletterande diversifieringsnormer. Ytterligare bestämmelser kan övervägas för att förhindra framtida sårbarheter till följd av beroende av en enda leverantör. Detta skulle kunna göras genom ytterligare **informationsutbyte** i enlighet med artikel 14 eller genom en ny **S-1-norm**, samtidigt som fördelarna ur säkerhetssynpunkt vägs mot potentiella kostnader eller effektivitetsförluster.

De svarande på frågeformuläret uppgav att även om strängare normer kan bidra till att förbättra försörjningstryggheten bör det ha hög prioritet att **undvika risken att skapa strandade tillgångar**.

3.3. Försörjningsnormer och skyddade kunder

I artikel 6 i förordningen om försörjningstrygghet för gas fastställs **försörjningsnormerna**, enligt vilka medlemsstaterna ska kräva att gasföretag vidtar åtgärder för att säkerställa gasförsörjningen till skyddade kunder under en uppsättning på förhand fastställda omständigheter.

Skyddade kunder enligt definitionen i artikel 2.5 omfattar hushållskunder. På vissa villkor kan en medlemsstat välja att inkludera även 1) små och medelstora företag, 2) grundläggande samhällstjänster och 3) fjärrvärmeanläggningar. Under energikrisen 2022 blev dock frivillig efterfrågeminskning allt viktigare för alla sektorer. Genom solidaritetsförordningen infördes därför möjligheten för medlemsstaterna att vidta åtgärder som minskar skyddade kunders icke nödvändiga förbrukning.

Många medlemsstater uppgav att de inte upplever några större utmaningar när det gäller att genomföra försörjningsnormerna. När det gäller skyddade kunder pekade vissa medlemsstater på svårigheter att uppskatta de skyddade kundernas efterfrågan. Vissa svarande ansåg att det skulle vara lämpligt att **ytterligare harmonisera definitionen av skyddade kunder** på EU-nivå. Nationella särdrag måste dock beaktas.

Flera svarande uppgav att de anser att **begränsningen av skyddade kunders icke nödvändiga förbrukning** (som i nuläget gäller enligt solidaritetsförordningen) borde göras permanent, eftersom den ger ytterligare flexibilitet som gör det lättare att nå målen för försörjningstrygghet.

Med tanke på att efterfrågan på gas för hushållsbruk i vissa medlemsstater kan fasas ut tidigare än inom andra sektorer, kan definitionen av skyddade kunder behöva ändras och anpassas till en förändrad efterfrågeprofil, dock med beaktande av att hushållens behov måste tillgodoses, i synnerhet när det gäller sårbara kunders gasförbrukning.

3.4. Riskbedömningar och regionala riskgrupper

I syfte att stärka beredskapen för risker avseende försörjningstryggheten inrättas genom förordningen om försörjningstrygghet för gas en struktur för riskbedömningar och regionala riskgrupper, som beskrivs i artikel 7 och bilagorna I, IV och V i förordningen.

Det första momentet i strukturen är en unionsomfattande simulering av avbrott i gasförsörjningen och infrastrukturen som genomförs av Entso-G. Därefter gör medlemsstaterna nationella riskbedömningar och gemensamma riskbedömningar i särskilda regionala riskgrupper som motsvarar de huvudsakliga försörjningskorridorerna.

De första gemensamma och nationella riskbedömningarna genomfördes under 2018, och bör uppdateras vart fjärde år. På grund av de utmaningar medlemsstaterna stod inför under energikrisen 2022 uppgav flera av dem att de **saknade administrativ kapacitet** att leda riskgrupperna eller genomföra riskbedömningarna i tid.

Dessa riskbedömningar och de tillhörande förebyggande åtgärdsplanerna och krisplanerna är dock av yttersta vikt för EU:s riskberedskap inför nästa vinter och efterföljande år.

På grund av 2022 års exceptionella kris avstod kommissionen inledningsvis från att inleda överträdelseförfaranden. Emellertid beslutade kommissionen, eftersom inga framsteg gjordes och med tanke på vikten av att ha en god beredskap inför vintern 2023/2024, att inleda 26 EU Pilot-ärenden i mitten av juni 2023. Syftet är att säkerställa att medlemsstaterna förbereder sig och anmäler sina riskbedömningar, förebyggande åtgärdsplaner och krisplaner.

Via erfarenheterna av uppdateringen av riskbedömningarna och arbetet med riskgrupperna samt via återkoppling från medlemmar i gruppen för samordning av gasförsörjningen har ett antal frågor som rör andra aspekter än brist på administrativ kapacitet i medlemsstaterna väckts.

- Den nuvarande regionalt baserade strategin för **riskgrupperna verkar inte längre vara ändamålsenlig**, med tanke på det förändrade geopolitiska landskapet, den ökade betydelsen av LNG och den minskade betydelsen av vissa försörjningskorridorer.
- En **EU-omfattande strategi** med en stärkt roll för kommissionens gemensamma forskningscentrum, eventuellt med regionala känslighetsanalyser, föreslås av flera svarande.

3.5. Förebyggande åtgärdsplaner och krisplaner

De förebyggande åtgärdsplanerna syftar till att förhindra att kriser uppstår och bygger på nationella och gemensamma riskbedömningar. I krisplanerna fastställs i stället de förfaranden, ansvarsområden och åtgärder som ska gälla under en kris.

Utöver de element som beskrivs i avsnitt 2 anser kommissionen att det behövs ytterligare eftertanke när det gäller följande punkter som för närvarande inte krävs enligt förordningen om försörjningstrygghet för gas:

- De framsteg som gjorts när det gäller att **fasa ut rysk gas** och en beskrivning av och prognos för de **diversifieringsinsatser** som gjorts, som en del av beskrivningen av det nationella gassystemet. Alternativt skulle detta kunna redovisas genom ett förstärkt informationsutbyte på grundval av artikel 14.
- En uppskattning av den **förändrade fördelningen av gasförbrukningen**.
- Bortsett från den inhemska produktionens roll (inklusive biometan) bör det vidare övervägas huruvida nationella **vätgasstrategier** bör inkluderas. Detta är särskilt viktigt om det påverkar försörjningstryggheten för gas eller möjligheten att ersätta gasefterfrågan i samband med utvecklingen av en stabil europeisk vätgasmarknad.

Även om de krisplaner som lämnats in sedan förordningen trädde i kraft generellt sett kan förbättras, enligt rekommendationerna i kommissionens yttranden, bekräftade den solidaritetsövning som genomfördes gemensamt av kommissionen, medlemsstaterna och Entso-G i december 2022 att krisplanerna spelar en viktig roll när det gäller att säkerställa en snabb och effektiv reaktion vid en kris. Medlemsstaterna bekräftade att det är absolut nödvändigt att kommissionen kontrollerar om krisplanerna innehåller åtgärder som skulle kunna få gränsöverskridande effekter, t.ex. åtgärder som begränsar gränsöverskridande flöden eller kapacitet.

Som beskrivs närmare i det åtföljande arbetsdokumentet från kommissionens avdelningar SWD(2023) 323, var de viktigaste punkter som saknades i de förebyggande åtgärdsplanerna följande:

- (1) Uppgifter om samrådet med berörda parter.
- (2) Information om (genomförandet av) försörjningsnormerna och om infrastrukturnormerna.
- (3) Felaktig information om (solidaritets)skyddade kunder.
- (4) Uppgifter om regionala och nationella gassystem.
- (5) Otillräckliga bedömningar av de förebyggande åtgärdernas påverkan på ekonomin, den inre marknaden, konsumenterna och miljön.

När det gäller krisplanerna var det största bekymret i stället att de regionala kapitlen var ofullständiga. Exempelvis saknades solidaritetsarrangemang och kvantitativa bedömningar av åtgärdernas effekter. Kommissionen anser att medlemsstaterna bör förbättra de punkter som anges ovan, vilket betonades redan i de yttranden som utfärdades 2019.

3.6. Ansvar på olika krisnivåer

En av de centrala bestämmelserna i förordningen om försörjningstrygghet för gas är fastställandet av olika nationella och EU-omfattande krisnivåer i artikel 11, där följande tre nationella krisnivåer fastställs: 1) tidig varning, 2) beredskap och 3) kris.

Därutöver kan kommissionen tillkännage en regional eller EU-omfattande kris där kommissionen har ett samordnande ansvar. Genom förordning (EU) 2022/1369 om samordnade åtgärder för att minska efterfrågan på gas inrättades också tillfälligt en EU-omfattande beredskapsnivå.

Erfarenheterna av energikrisen 2022, och särskilt solidaritetsövningen i december 2022, visar att den unionsomfattande krisnivån bör definieras tydligare, och att kriterierna för när en regional eller unionsomfattande kris ska tillkännages är oklara. Vissa medlemsstater uppgav i det frågeformulär som lämnades till gruppen för samordning av gasförsörjningen att de ansåg att det skulle kunna vara meningsfullt att inrätta en krisplan på unionsnivå, i synnerhet för att klargöra olika unionsorgans och nationella myndigheters roller och ansvarsområden i händelse av kris.

Som ett svar på den ryska invasionen av Ukraina fastställdes dessutom, genom förordningen om samordnade åtgärder för att minska efterfrågan på gas (EU) 2022/1369, nivån för unionsberedskap, vid vilken det är obligatoriskt för medlemsstaterna att minska sin gasförbrukning med 15 procent. Eftersom denna förordning upphör att gälla i slutet av mars 2024 bör man reflektera över huruvida det är **användbart på längre sikt att ha en unionsomfattande beredskapsnivå**. Gruppen för samordning av gasförsörjningen återkopplade via ett frågeformulär och uttryckte att man var öppen för att behålla mekanismen, dock beroende på vilka åtgärder den utlöser. Vissa svarande uppgav att både utlösandet och de efterföljande åtgärderna skulle kunna vara kopplade till lagerfyllning. Andra nämnde att de åtgärder som är knutna till unionsberedskapen bör föreskriva en procentuell efterfrågeminskning, där procentandelen avgörs av den kris som föreligger, såsom var fallet 2022.

Dessutom skulle det förfarande som skulle följas i en kris kunna ta upp till en vecka att slutföra, samtidigt som medlemsstaterna enligt artikel 12.5 a i förordningen om försörjningstrygghet för gas inte får vidta några åtgärder som otillbörligt begränsar gasflödet. Därför infördes genom artikel 25 i solidaritetsförordningen **ytterligare skyddsåtgärder för att säkerställa gränsöverskridande flöden**, vilket gör det möjligt för kommissionen att ålägga den berörda medlemsstaten att ändra sina åtgärder med omedelbar verkan. De flesta av de svarande på frågeformuläret till gruppen för samordning av gasförsörjningen anser att skyddsåtgärder för gränsöverskridande flöden kommer att behövas även efter det att den tillfälliga förordningen (EU) 2022/2576 upphör att gälla, antingen för att de uppskattar de nya bestämmelserna i artikel 25 eller för att de anser att bestämmelserna i artikel 12.5 redan borde respekteras i alla lägen.

3.7 Solidaritet

I artikel 13 i förordningen om försörjningstrygghet för gas fastställs de krav som ställs av solidaritetsmekanismen, som är en sista utväg i en allvarlig gaskris där gasförsörjningen till ”solidaritetskyddade kunder” hotas och där marknaden inte längre klarar att tillhandahålla de nödvändiga volymerna.

Enligt artikel 13.10 måste medlemsstaterna ingå bilaterala avtal om solidaritetsarrangemang, inbegripet tekniska, rättsliga och finansiella arrangemang, senast den 1 december 2018 i syfte att säkerställa att solidariteten fungerar i praktiken. Sådana solidaritetsavtal omsätter solidariteten till praktiska former, men den rättsliga skyldigheten till solidaritet är densamma oavsett om det finns ett avtal eller ej. För att underlätta ingåendet av bilaterala solidaritetsavtal utfärdade kommissionen

rekommendation (EU) 2018/177 där den angav vilka tekniska, rättsliga och finansiella aspekter som bör ingå i de bilaterala solidaritetsavtalen.

I skrivande stund har endast åtta av 40 solidaritetsavtal undertecknats, nämligen mellan Österrike och Tyskland, Danmark och Tyskland, Estland och Lettland, Lettland och Litauen, Italien och Slovenien, Estland och Finland, Danmark och Sverige samt Slovenien och Kroatien.

Enligt flera medlemsstater beror de begränsade framstegen på att frågorna är tekniskt komplexa, att nationella förvaltningar inte tillsätter sakkunniga i tillräcklig utsträckning samt att det finns politiska svårigheter att komma överens, i synnerhet när det gäller ekonomisk ersättning.

Med tanke på de otillräckliga framstegen skickade kommissionen i maj 2020 en formell underrättelse till 25 medlemsstater om att solidaritetsbestämmelserna inte efterlevdes. Kommissionen håller möten om överträdelser med medlemsstaterna, där solidaritetsöverträdelserna diskuteras. Kommissionen har också erbjudit stöd för att underlätta diskussionerna mellan berörda medlemsstater så att de ska kunna övervinna de svårigheter som finns.

Utvecklingen i lagstiftningen

För att säkerställa att solidaritetsarrangemangen är effektiva och operativa och för att kompensera för bristen på bilaterala avtal föreslog kommissionen i december 2021 att förordningen om försörjningstrygghet för gas skulle ändras genom et inom ramen för **paketet om marknaderna för vätgas och koldioxidfri gas**, genom vilket gemensamma solidaritetsregler som ska gälla i avsaknad av bilaterala avtal införs.

Eftersom de interinstitutionella förhandlingarna om detta paket inte var nära att slutföras under krisen 2022 antog EU:s ministrar den 19 december 2022 en krisförordning, **solidaritetsförordningen**. I denna fastställs regler som är tillämpliga i avsaknad av bilaterala avtal samt gränser för hur stor ersättningen för solidaritetsåtgärder får vara. Solidaritetsförordningen utvidgade också tillfälligt solidaritetskyddet till kritiska gasolymer för en trygg elförsörjning, och utvidgade tillfälligt solidaritetskyldigheten till att omfatta medlemsstater med LNG-anläggningar.

Solidaritetsförordningen antogs enligt artikel 122 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget), vilket innebär att den är en tillfällig krisåtgärd som upphör att gälla i slutet av 2023. Om paketet om marknaderna för vätgas och koldioxidfri gas inte skulle vara antaget när detta datum infaller återgår situationen i detta avseende till det läge som rådde före krisen, såsom beskrivs ovan.

Solidaritetsövning

För att testa solidaritetsbestämmelserna i förordningen om försörjningstrygghet för gas och solidaritetsförordningen genomförde kommissionen i december 2022 en gemensam övning med medlemsstaterna och Entso-G.

Ett antal punkter där uppföljning krävs identifierades:

- De flesta deltagare var överens om att LNG kan ge ytterligare flexibilitet i en krissituation. Solidaritet på LNG-området skulle dock kräva marknadsmekanismer och ingripanden från behörig myndighet, förutsatt att alla marknadsbaserade åtgärder uttömts, vilket bör förtydligas ytterligare.
- Det konstaterades att det inte finns någon rättslig grund för att begära solidaritet via rörledning till en angränsande medlemsstat som inte är direkt ansluten.
- Om en medlemsstat får två solidaritetsbegäranden ansågs förfarandet vara oklart.
- Deltagarna önskade att en 24-timmarsperiod skulle gälla för solidaritet via rörledningar, medan 72 timmar fortfarande skulle kunna vara relevant för solidaritet via LNG.

Mer information om solidaritetstestet finns i SWD(2023) 323.

4. Slutsats

Försörjningstryggheten för gas i Europa har förbättrats sedan förra året tack vare EU:s och medlemsstaternas framgångsrika genomförande av ytterligare åtgärder på alla viktiga energipolitiska områden. Mot bakgrund av Rysslands användning av energin som ett politiskt och ekonomiskt vapen har **EU agerat samfällt och i solidarisk anda** för att **minska EU:s beroende av fossila bränslen från Ryssland**, samtidigt som man har **hanterat klimatkrisen** och trappat upp insatserna för att **stärka motståndskraften hos EU:s kritiska infrastruktur** och kritiska enheter. **Uppskalningen och utbyggnaden av förnybar energi från Europa** har påskyndats avsevärt. EU har stärkt banden med internationella partner för att **diversifiera energiförsörjningen** samt vidtagit samordnade åtgärder för att öka beredskapen, bland annat med avseende på gaslagring eller minskning av efterfrågan.

Trots detta **finns det fortfarande risker** för försörjningstryggheten för gas i unionen, såsom ett fullständigt upphörande av rysk import, incidenter i infrastrukturen, ogynnsamma väderförhållanden, ökad efterfrågan på gas i Europa eller hård konkurrens om LNG-laster.

Dessutom genomgår energisystemet nu en **omställning där fossila bränslen fasas ut** genom en ökande integrering av förnybara och koldioxidsnåla gaser samt en alltmer omfattande elektrifiering. Denna omvandling av energisystemet förbättrar försörjningstryggheten för gas genom att minska EU:s beroende av fossila bränslen och särskilt naturgas. **Framtidens struktur för försörjningstrygghet för gas måste vara anpassad för integrering av förnybara och koldioxidsnåla gaser, inklusive biometan och vätgas, samt för vidare elektrifiering och sektoriell integrering av energisystemet.**

Den nya ramen bör bygga på, och stödja, **paketet om marknaderna för vätgas och koldioxidfri gas** när det väl har antagits. Den ökande användningen av förnybar och koldioxidsnål gas, inklusive biometan och vätgas, samt den ökande elektrifieringen av energisystemet är viktiga delar som måste beaktas vid all framtida utveckling av den rättsliga ramen för försörjningstrygghet i syfte att trygga gasförsörjningen och stödja EU:s mål för minskade koldioxidutsläpp.

Denna rapport pekar ut ett antal möjliga förbättringar av EU:s struktur för försörjningstrygghet för gas. I synnerhet utgör rapporten, i enlighet med artikel 17 i förordningen om försörjningstrygghet för gas, ett underlag för vidare reflektion inför ett eventuellt framtida förslag från kommissionen om ändring av förordningen.